

Mirador

Hilari Raguer
Historiador i monjo de Montserrat

Antoni Maria Badia i Margarit, segons la policia

A més dels seus mèrits per al coneixement (i la defensa!) de la llengua catalana, Badia i Margarit va ser un català fermament compromès amb el seu país. Ho va ser especialment en la seva condició de president de la Lliga Espiritual de la Mare de Déu de Montserrat, entitat fundada el 1898 per contrarestar els integristes que sostenien que un bon catòlic no podia ser catalanista. Com a president de la Lliga Espiritual, Badia Margarit va promoure, al Casal de Montserrat, conferències i activitats perseguides pel règim. El 22 de desembre de 1963, quan el casal encara era al carrer dels Arcs, uns ultres, mà llonga de la policia, van assaltar i calar foc al local. Un informe "muy reservado" de l'Oficina de Enlace del ministeri d'Informació i Turisme del 26 de gener de 1967, que vaig poder veure a l'arxiu del Govern Civil de Barcelona, honorava Badia i Margarit amb les següents inculpacions:

"El señor Badia Margarit firmó una carta colectiva dirigida en marzo de 1960 a profesoras y personas interesadas en la difusión de la cultura, pidiendo el uso, enseñanza y difusión de la lengua catalana. También firmó un mensaje de los católicos de Barcelona, los Padres conciliares, en el que se atacaba al Estado por la falta de derechos y libertades de la persona humana en la vida pública y privada.

Badia i Margarit, l'any 2003. El filòleg va ser acomiadat ahir al migdia en un funeral massiu a l'església del Pi de Barcelona en el qual es va llegir l'Apocalipsi segons Sant Joan, com també un fragment de l'Evangeli de Sant Lluç ■ ARXIU

"El señor Badia, en los ambientes políticos y culturales catalanes, está reputado como persona de actividades separatistas.

"Asimismo, figura como firmante de los siguientes escritos colectivos: "Carta de 20 de mayo de 1963 dirigida al Excmo. Sr. Vicepresidente del Gobierno sobre enseñanza y uso oficial de la lengua catalana.

"Carta del 31 de octubre de 1963 dirigida al Excmo. Sr. Ministro de In-

formación y Turismo sobre supuestos malos tratos de la policia en Sama de Langreo con motivo de las huelgas de Asturias."

La meravella del 9-N no hauria estat possible sense moltes persones com Badia i Margarit, que en els temps més foscos del túnel franquista van ser valents i van sofrir tota mena de persecucions i perjudicis de tot ordre per defensar Catalunya i la democràcia.

Credulitat davant la ficció

Carles Zafon publica 'L'home pla', una novel·la que fa sortir el personatge

Valèria Gaillard
BARCELONA

Quan presentava *El camí de l'aurora*, la seva darrena novel·la sobre la Guerra Civil, Carles Zafon va tenir un ensurt. Una senyora del públic se li va apropar i es va presentar: "Jo sóc la Llibertat." "Em va xocar molt perquè era un dels personatges que apareixien a la novel·la, que estava basada en fets reals." A partir d'aquí va idear en el seu cap l'argument de *L'home pla*, en què un personatge surt dels fulls del llibre per anar a cercar el

Carles Zafon, fa uns dies a Barcelona ■ ANDREU PUIG

lector. Inversemblant? "Sempre m'ha fascinat la credulitat que tots tenim, com a lectors, davant la ficció i ens hi endinsem com si fos real, encara que sigui ciència-ficció." Per això, Zafon va fer el pas de convertir el seu personatge en real, i poder així exa-

minar com actuaria davant el lector i el mateix autor/creador.

L'home pla no és només llis perquè surt de la plana del llibre, sinó també perquè té un caràcter totalment anodí. "Volia crear un personatge que no fos cap heroi, sinó vulgar i nor-

mal, igual que el lector, que és un home que li agrada llegir, però no és cap especialista en literatura." Al mateix temps, la seva història —és un home enamorat d'una dona més jove— reflecteix la del mateix autor. En la seva passió pels personatges, més que per les històries, Zafon fa referència a protagonistes universals, com ara Raskolnikov, de *Crim i càstig*. "És important definir els personatges però fins allà on tu vols com a autor, de vegades no cal indagar més."

Zafon, que és metge, admet que s'inspira en els seus pacients a l'hora de crear personatges: "Visito molta gent i sovint em fixo en alguns trets que després adapto." ■

Mirador

Imma Merino

Bergman, sonata de tardor

Quan vaig veure per primera vegada *Höstsonaten*, molt a finals dels últims anys setanta, era un adolescent que es va sentir sorpresa per una trobada brutal entre una mare i una filla que, ho resumeixo parcialment, li retreia haver-la abandonat per dur una vida d'artista. No crec que aleshores ho pensés, però, passat el temps, apunto que no sé si la filla li hauria retret el mateix, al pare, per molt que ara es vulguin explicar tantes coses per l'absència de la figura paterna, sigui per motius artístics, empresarials o polítics, i és així que, en aquest últim cas, per un suposat servei a la pàtria. En tot cas, aquest retret filial no tenia a veure amb l'experiència pròpia (la meua mare sempre hi era, no em vaig poder sentir mai abandonada) sense que aquesta pel·lícula d'Ingmar Bergman, amb Ingrid Bergman, no m'afectés i no m'interpel·lés. Això, perquè sempre podem sentir una distància i una mancança.

Quan vaig veure per primer cop *Höstsonaten* ja estava fascinada per Bergman. Mai he deixat d'estar-ho. Sóc una bergmaniana fervent, capaç de barallar-me per defensar-lo, com Isaac Davis (Woody Allen) està disposat a fer-ho a *Manhattan* en contra dels que diuen que és un cineasta sobrevalorat. Havia vist *El silenci* i *Cara a cara*. No hi havia entès pràcticament res, però les seves imatges ja eren dins meu.

També *Secrets d'un matrimoni*. Hi havia entès alguna cosa més, però res substancial, perquè era massa jove per comprendre com l'amor se'n va i, a més de les infidelitats, arri-

Bergman era implacable, començant per ell mateix

ben els retrets. A més, intercedint-hi la meua mare, havia aconseguit que uns veïns (dels dos o tres que, no sé com, tenien l'UHF al meu poble) em deixessin veure *Persona*. Ni ells ni jo hi vam entendre res, però de nit recordava els rostres migpartits i ajuntats de Liv Ullmann i Bibi Andersson. Fascinada, doncs, per Bergman, quan començava a descobrir-lo i pel fet mateix que no l'entenia, vaig llegir amb indignació les crítiques de *Sonata de otoño* que afirmaven que era un director esgotat que es repetia en clau menor. Sempre em fa por haver-me convertit en una crítica semblant que vol demostrar que en sap més d'un cineasta dient que no diu res més mentre uns altres el descobreixen admirats.

Sí, mentre Woody Allen el vindicava, s'havia obert la veda contra Bergman, tot i que poc després va deixar en evidència els seus adversaris amb una obra mestra titulada *Fanny i Alexander*. Han passat els anys i Bergman és una influència, una referència constant. Fa pocs dies vaig veure al Teatre Lliure una de les adaptacions teatrals, potser la més recent, que s'han fet de *Höstsonaten*. El seu director és l'argentí Daniel Veronese. Tenint present el film de Bergman, vaig (potser vam) pensar que cridaven una mica massa i que tot es feia un xic explícit. Però allà hi havia un reconeixement, un amor compartit per Bergman en relació amb tot el que ens fa pensar sobre el que som o el que podríem ser, sobre la necessitat d'estimar-nos encara que ens odiam, sobre les culpes que descarreguem en els altres. Bergman era implacable, però començant per ell mateix: la pianista que interpreta la Bergman (el seu últim film, que va rodar malalta del càncer que va matar-la) és un *alter ego*. Una artista egoista per fer la seva obra, capaç d'abandonar els fills. Però capaç de transmetre alguna cosa que ens colpeix i ens fa pensar. Després de veure aquesta *Sonata de otoño* teatral he revist el fragment en què la mare explica a la filla (Liv Ullman) com interpretar el *Preludi núm. 2* de Chopin. A través d'aquest, Bergman declara: "S'ha de ser emotiu, però no sentimental." La mare destrossa la filla, que ha interpretat la peça amb sentimentalisme. I Bergman a nosaltres perquè no és sentimental, però ens emociona colpejant-nos, sense complaure'ns, arribant al fons.